

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง "มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร" ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย เป็นลำดับดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้า

1.1 ศึกษาค้นคว้าหนังสือ ตำรา วารสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชีวิตครอบครัวศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.2 ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 หลักสูตรวิชาสังคม-ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และคู่มือการสอนชีวิตครอบครัวศึกษาของสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ตลอดจนแนวทางการจัดหลักสูตรชีวิตครอบครัวศึกษาในต่างประเทศ

1.3 กำหนดขอบเขตมโนทัศน์ และสาระของ เนื้อหาชีวิตครอบครัวศึกษา แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 11 ท่าน (ดูภาคผนวก ก หน้า 173) ตรวจสอบความตรงและครอบคลุมของเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือต่อไป

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด เป็นแบบสอบถามมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา (Family Life Education) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ประกอบด้วยคำถามแบบตรวจคำถาม (Check-list) และแบบเติมคำ (Completion Item) มีขอบเขตเกี่ยวกับพื้นฐานทางครอบครัว (การศึกษาของบิดา มารดา อาชีพของบิดามารดา และลักษณะครอบครัวที่เอื้ออำนวยและไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา) และแหล่งการเรียนรู้มโนทัศน์ชีวิตครอบครัวศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามโน้ตค้นเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา เป็นคำถามแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Objective Multiple Choice) จำนวน 63 ข้อ แต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก และมีตัวเลือกที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุดเพียง 1 ตัวเลือก โดยมีขอบเขตครอบคลุมโน้ตค้นเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาดังต่อไปนี้

1. การเตรียมครอบครัวที่ดีขึ้นอยู่กับการที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย หน้าที่ ประเภทของครอบครัว สถานภาพ บทบาท ความสัมพันธ์ การปรับตัวของสมาชิกในครอบครัว และสำนึกในบทบาทหน้าที่ของคนที่มีต่อครอบครัว ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัวที่มีต่อตนเองและสังคม (มโนทัศน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว)
2. ชีวิตสมรสที่ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับการที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดี และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องในเรื่อง การคบเพื่อนต่างประเทศ การเลือกคู่ครอง ความพร้อมในการสมรส การครองชีวิตสมรส การวางแผนครอบครัว (มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตสมรส)
3. ชีวิตครอบครัวที่ผาสุก และมีคุณภาพส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการตอบสนองที่สอดคล้องกันกับการเจริญเติบโต และการพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาของบุตรแต่ละวัย ในครอบครัว (มโนทัศน์เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร)
4. กฎหมายครอบครัวและมรดกเป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมให้การดำเนินชีวิตครอบครัวราบรื่น และประสานประโยชน์ของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหาครอบครัว (มโนทัศน์เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัวและมรดก)
5. การเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว และการรู้จักประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตครอบครัว (มโนทัศน์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมกับชีวิตครอบครัว)

2.2 นำแบบคอมมโน้ตค้นเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 ท่าน (ดูภาคผนวก ก หน้า 174) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาหรือความครอบคลุมของเนื้อหาของแบบวัด(Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ขึ้น

2.3 นำแบบสอบถามโน้ตค้นที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดอินทาราม แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ-

คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ฝรั่งเศส จำนวน 100 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยแล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความยาก และอำนาจจำแนกของแบบสอบ มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา โดยใช้เทคนิคร้อยละ 27 ของจุดเฉพาะ คัดเลือกข้อที่มีความยากที่มีระดับความยากอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และคำนวณค่าความเที่ยงของแบบสอบโดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) คือ K-R 20 ได้ความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ .83

3. การสุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นโรงเรียนสหศึกษาและมี 3 แผนการเรียนคือ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาฝรั่งเศส ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นหลายชั้นคอน (Multi-stage stratified Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

3.1 สํารวจรายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนสหศึกษา และมี 3 แผนการเรียน คือแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์และแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาฝรั่งเศส ได้จำนวนโรงเรียน 45 โรงเรียน

3.2 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนจากข้อที่ 3.1 ใน 8 ท้องที่การศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยวิธีสุ่มแบบง่ายใช้อัตราส่วน 2 : 1 ได้จำนวนตัวอย่างประชากรโรงเรียนทั้งสิ้นจำนวน 23 โรงเรียน กระจายในท้องที่การศึกษาดังนี้คือ

ท้องที่การศึกษาที่ 1	จำนวน	2 โรงเรียน
ท้องที่การศึกษาที่ 2	จำนวน	3 โรงเรียน
ท้องที่การศึกษาที่ 3	จำนวน	7 โรงเรียน
ท้องที่การศึกษาที่ 4	จำนวน	2 โรงเรียน
ท้องที่การศึกษาที่ 5	จำนวน	1 โรงเรียน
ท้องที่การศึกษาที่ 6	จำนวน	4 โรงเรียน
ท้องที่การศึกษาที่ 7	จำนวน	2 โรงเรียน
ท้องที่การศึกษาที่ 8	จำนวน	2 โรงเรียน

3.2 สุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนโดยคิดร้อยละ 10 ของจำนวนนักเรียนในแต่ละแผนการเรียน ได้จำนวนนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 730 คน ภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ 411 คน แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ 181 คน และแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาฝรั่งเศส จำนวน 138 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามโน้ตส์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาไปทดสอบกลุ่มตัวอย่างประชากร และรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 นำมาคำนวณหาค่าร้อยละ เพื่อจำแนกนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรออกตามเพศ พื้นฐานทางครอบครัวและแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

สำหรับข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับพื้นฐานทางครอบครัวในลักษณะ เอื้ออำนวยและไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และพัฒนามโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาถือเกณฑ์ 14 ใน 20 ข้อขึ้นไปของคำตอบของนักเรียนในการจัดแบ่งกลุ่ม

5.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษานำมาตรวจให้คะแนนโดยถือเกณฑ์ว่าตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน โดยมีคะแนนเต็ม 63 คะแนน ถ้าได้คะแนนเกินครึ่ง หมายความว่ามิมมโนทัศน์ถูกต้อง

5.3 วิเคราะห์หาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา โดยใช้สูตรดังนี้

สูตรหาค่ามัชฌิม เลขคณิต

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

$\bar{X}$ แทนค่ามัชฌิม เลขคณิตของคะแนน

n แทนค่าจำนวนข้อทั้งหมด

x แทนค่าคะแนน

$\sum x$ แทนค่าผลรวมของคะแนน

(ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 40)

สูตรหาค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N} - \left(\frac{\sum x}{N}\right)^2}$$

S.D. แทนความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างประชากร

(ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 67)

5.4 เปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และพื้นฐานทางครอบครัวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะครอบครัวที่เอื้ออำนวยและไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และพัฒนา มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้สูตร ดังนี้

สูตรทดสอบค่าที (t-test)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}}$$

$\bar{X}_1$ แทน ค่ามัชฌิม เลขคณิตของนักเรียนชาย

$\bar{X}_2$ แทน ค่ามัชฌิม เลขคณิตของนักเรียนหญิง

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนนักเรียนชาย

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนนักเรียนหญิง

n_1 แทน จำนวนนักเรียนชาย

n_2 แทน จำนวนนักเรียนหญิง

(Gene V. Glass and Julian C. Stanley, 1970 : 295)

5.5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพของบิดามารดาแตกต่างกัน และนักเรียนที่มีแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาแตกต่างกันโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) โดยทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากสูตร

$$F = \frac{MS_a}{MS_w}$$

(ประคอง กรรณสูต 2525 : 197)

เมื่อพบความแตกต่างในผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจะทำการทดสอบเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's Method) โดยใช้สูตร

$$F = \frac{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)}{MSW(n_1 + n_2) / n_1 n_2}$$

F แทน ความแตกต่างระหว่างมัชฌิมิ เลขคณิต

$\bar{x}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มที่ 1

$\bar{x}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มที่ 2

n_1 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

MSW แทน ส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสองเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม

(N.M. Downic and R.W. Heath 1970 : 221)